REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lessner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 260. Brașov, Vinerĭ 24 Noemvrie (7 Decemvrie). 1900.

De sub oblăduirea dualistă.

Voim sĕ aruncăm adĭ érășĭ o privire asupra situațiunei interióre din „fericita" împĕrățiă dualistă. Incai despre dualism și sórtea lui presentă și viitóre nu mai e vorba. Ne aflăm érășĭ într'o pausă, care nu scim prin ce se va întrerupe, prin vr'un *allegro vivace* al musicei Cehilor obstrucționiștĭ, orĭ printr'un concert cu capacele de pupitre al orchestrei lui Wolf și soțĭ.

De-ocamdată în partea de dincolo a monarchiei se sĕvîrșesc alegerile așa numiților electorĭ în mod destul de viu, ba în unele țĕrĭ, ca în Bucovina de esemplu, chiar în mod fórte volnic și violent, precum s'a putut vedé din cele ce am raportat în numĕrul de erĭ.

Nu de géba se dice, că Ungurii au învĕțat mult dela absolutismul nemțesc. Măestri lui din Austria șĭ-au ales între altele și mica Bucovină pentru a dovedi, că cel puțin până adĭ n'au rĕmas îndĕrĕtul discipulilor lor ungurĭ. Trist și rușinos lucru, că constituțiunea decembristă și paragraful ei nouĕ-spre-dece, care garantézā egala îndreptățire a naționalităților din țĕrile representate în „Reichsrath", se calcă și se violézā astfel, pentru a satisface pofta de rĕsbunare a regimului Bourguignon față cu Românii naționaliștĭ

Ne bucurăm, că acest despotism neiertat intîmpină energică resistență din partea oposiției naționale române. Lupta acésta, desi neegală și grea de tot, va aduce totușĭ marĭ folóse în viitor causei Românilor bucovinenĭ. Numai sĕ persevereze în luptă cei-ce apĕră drepturile poporului.

In partea de dincóce urmézā în dietă desbaterea generală asupra budgetului. Politicianii ungurĭ de tóte nuanțele, caută așĭ desfășura încă odată, înainte de a-se închide porțile acestei diete, înțelepciunea lor de stat, care culminézā mai adeseori în încercarea de a constata în mod rabulist stărĭ de lucrurĭ, ce corĕspund mai mult închipuirei și îngâmfărei șoviniste decât realitățĭ.

Intre vechii parlamentarĭ se mai strecură și câte unul dintre deputații tinerĭ de marĭ speranțe ca Roland Hegedüs, fiiul ministrului de comerciŭ, care și de astă-dată a părtinit causa funcționarilor, și în ce privesce reforma dărilor a vorbit de-o schimbare a sistemului electoral în favorul acelora, carĭ prin amintita reformă — fiind scutițĭ de dare — nu vor atinge censul electoral. El dise între altele, că pentru funcționarĭ ar trebui sĕ se introducă votul secret ca sĕ se pótă mișca mai liber. Cei din stânga estremă au aplaudat viu acest postulat, așa că printr'asta au provocat declararea, că nimenĭ nu se gândesce în serios la introducerea votului secret general, contra căruia pledézā interesele de supremațiă maghiară.

Intr'aceea deputații se bucură de distinsa onóre a fi învitațĭ de-a-rêndul la prânz la palat. Numai de curênd a fost agrăit, la cercul ce s'a ținut după masă, între alții și deputatul George Serb, care décă n'a serbat, până acum, va serba încurênd jubileul sĕu de douĕ-decĭ-și-cincĭ de anĭ ca deputat guvernamental. Majestatea Sa i-a pus acestui deputat de origine română o întrebare privitóre la afacerile financiare. Serb de mult este unul din membrii cei mai activĭ în comisiunea financiară a dietei și așa n'a putut fi surprins de întrebările monarchului. Nu credem însĕ, că ar fi fost tot așa, décă monarchul l'ar fi întrebat de pildă *per analogiam*: cum le mai merge Românilor? Intrebarea însĕ nu i s'a pus, și așa a scăpat de orĭ-ce încurcătură.

Ca un moment mai nou de distracțiă putem sĕ cităm faptul, că representațiunea comitatului Treiscaune pentru modificarea legii naționalităților a fost resolvată într'un mod deosebit de consiliul comunal din Pojun și de congregațiunea comitatului Timiș. Adunarea din Timișóra a declarat, că crede, că a sosit timpul sĕ se modifice legea naționalităților, dér e de părere sĕ se încredințeze guvernului și Corpurilor legiuitóre acéstă afacere. Consiliul comunal din Pojun la rêndul sĕu a trecut la ordinea dilei peste acea representațiune a Sĕcuilor.

Este semnificativ, că Șvabii pe cale de a-se maghiarisa din Pojun au dovedit de astădată mai mult bun simț, decât Maghiarii din Hodmezövasarhely și șoviniștii maghiarĭ și maghiaronĭ din comitatul Timișului.

Cât despre Românii din Timiș nu scim, décă au luat parte la congregația de Sâmbătă și ce atitudine au avut în afacerea representațiunei Sĕcuilor din Treiscaune, ostilă naționalităților.

Cehii și cabinetul Koerber. Organul partidei Cehilor tinerĭ „*Norodny Listy*" publică un articul vehement în contra cabinetului Koerber dicênd, că în acest cabinet par'că ar ședea numai representanțĭ de ai obstrucțiunei germane. Fóia cehică declară apoi, că până când Cehii nu vor fi altfel tratațĭ și până când nu se va satisface pretensiunilor lor, ei *nu vor ceda o iotă* din atitudinea, ce au observat'o în trecut. Articulul acesta s'a publicat în vederea călĕtoriei monarchului din Budapesta la Viena, unde ministru-președinte Koerber va raporta împĕratului despre situațiunea politică interióră.

Trecere la greco-unițĭ. Din Viena anunță „Ostdeutsche Rundschau", că pe lângă comuna San-Giuseppe lângă Triest au mai trecut și alte comune la greco-unițĭ, cu scop de a introduce în locul liturgiei latine cea vechiă slavă. Astfel au trecut locuitorii satelor *Rizmanja* și *Log* de lângă Triest din episcopia Triest-Capo'Distria la confensiunea greco-unită. Aceste douĕ comune au fost alipite la episcopia Krizevaç (Croația) și episcopul Drohobeczky a adresat din incidentul acesta o pastorală către noii credincioșĭ.

Amintiții locuitorĭ țĕranĭ, carĭ au fost rugat pe Papa sĕ le dea voiă sĕ-șĭ schimbe ritul, n'au mai voit sĕ aparțină parochiei Dolina și au mai cerut ca liturgia sĕ fiă cetită în limba slavă. După multă esitare Roma a trebuit sĕ cedeze, deórece din partea petenților s'a pus în vedere, că décă cererea lor nu va fi resolvată în mod favorabil, vor trece în massă la confesiunea greco-ortodoxă. Sunt semne, că în viitorul cel mai apropiat acest esemplu va fi imitat în Istria și în imprejurimea Triestului.

Interwiev cu regele Serbiei. Redactorul diarului „Orient" a interwievat pe regele Alexandru al Serbiei, care a declarat, că s'a căsĕtorit cu regina Dragina urmând impulsul inimei lui. Regele Alexandru a mai spus, că el ține la Austria, că nu e rusofil, dér ține la Rusia, Țarul fiindu-i naș și protectorul Serbiei. Regele Serbiei e e mirat de ce contele Goluchowski, cancelarul Austro-Ungariei, sprijină pe ex-regele Milan.

Incidentul dela gimnasiul din Brașov

Brașov, 20 Noemvrie v. 1900.

Intr'unul din numerii dela finea lui Octomvrie a. c. Redacțiunea „Gazetei" s'a pronunțat, că nu va publica polemii în cestiunea dimisiunei directorului V. Onițiŭ și că nu va întra de-ocamdată în amĕnuntele acestei cestiunĭ, ci va lăsa autorităților competente judecarea motivelor, care au provocat acéstă dimisiune, reservându-șĭ a se pronunța în acestă delicată afacere la timpul sĕu.

Ințeleg reserva, ce șĭ-a impus-o onor. redacțiune față cu natura gingașă a afacerei, despre care e vorba, dér cu tóte acestea în vederea direcțiunei, ce au luat-o lucrurile în sĕptĕmânile din urmă, cred, că nu ar fi consult a nu reveni la acéstă cestiune, deóre-ce, cu tótă încrederea, ce o avem în organele nóstre superióre școlare-bisericescĭ, ușor ne-am puté trezi, — în lipsa unei orientărĭ pe deplin esacte a celor competențĭ — cu o soluțiune, care ar puté fi

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Curier parisian.

I. Esposiția din 1900.

III.

Inainte de a sfîrși, sĕ spunem cum a fost România representată la esposiția. Aicĭ sunt mai „tare", o mărturisesc. Când eștĭ deja puțin parisian, e mișcător cum ișĭ aduc aminte de tine ómenĭ, pe carĭ de-abia i-ai vĕdut. Câte rude adevĕrate și de ocasie — nu-i nimic mai ușor, decât sĕ te găsescĭ rudă, décă vréi — vin sĕ te róge sĕ-i conducĭ prin esposiția. Și trebue sĕ facĭ pe Ciceronele de voie de nevoie. Și apoi Românul are o calitate, care se preface în defect mai de multe-orĭ. In străinătate îi place sĕ fiă patriot mare. Cum eu am avut de a face tot cu astfel de Românĭ patriotĭ, a trebuit sĕ le arăt tot ce era românesc în esposiția, sĕ fug trei chilometri dela palatele industriei la palatul pescăriei și al pădurilor, sĕ mĕ întorc la bele-arte, sĕ ajung érășĭ la agricultură etc. etc. Cine crede, că e o plăcere acest lucru, se înșală. Dér rudele mele nu credeau nimica, ele voiau sĕ vadă.

„Bine nene, dér n'ai sĕ mai ajungĭ sĕ vedĭ esposiția, décă cauțĭ numai secțiile românescĭ. N'ai venit dór' la Paris sĕ vedĭ Românĭ!"

Aș! Inzadar tótă oratoria. Pe când credeam, că s'a săturat de alergat, ruda se oprea: „Stai frate, n'am vĕdut încă secția productelor chemice".

„Ce ai sĕ vedĭ: nisce luminărĭ, 'spermanțetă și parafină!"

„N'ai ideiă cum îmĭ place mie chimia."

Ce sĕ facĭ? Hai la chimia română! Un Franțuz rĕtăcit trece prin colțul ăsta. Ruda se repede la el. „Pardon Monsieur, c'est ici la section roumaine pour les produits chimiques?" „A, je ne sais pas, moi" și plécă grăbit. Ruda indignată de indiferența și „mojicia" Franțuzului, se grăbesce sĕ-i mai spună: „Mais ils ont reçu le grand prix!"

Le grand prix! Ĕtă vorbele, carĭ îl mișcau până la lacrimĭ. Când descoperea câte o tăbliță cu „grand prix" ochii i-se umedeau de emoție. „Brava Alexandrescule, bine te purtașĭ!" Apoi întorcêndu-se către mine „El îmĭ face ghetele la Bucurescĭ". Când erau ómenĭ împrejur îl audiam numai esclamând: „Tiens, encore un grand prix!" Fața îi strălucea ca unsă cu vaselină când se întorcea spre cei din jur cu vorbele „Mais ils sont braves les Roumains!" Nu pot sĕ uit o scenă nostimă. Odată audirăm ca rĕspuns la esclamația asta: „Le petit peuple a fait beaucoup de progrès". Ruda atât aștepta și începù sĕ laude pe Românĭ, „după cât a putut vedé din modul cum s'au presentat la esposiția". Streinul era pe deplin de acord și lăuda și el din rĕsputerĭ pe acest popor „despre care a audit cutare și cutare lucru." La despărțire ișĭ strînseră mâna și se presentară:

„Negreanu!"

„Elefterescu!"

Tablou!

Un singur lucru nu-i plăcea rudei. Ungurii erau pretutindenĭ fórte bine representațĭ. „Sunt bine și ei!" îmĭ dicea ruda mâhnită. Eu, ca sĕ alung norul de pe fruntea lui: „Dér nu s Ungurĭ ăștia, nu vedĭ Kohn și Silberstein, sunt Jidanĭ!" „Jidaaanĭ" repetă el cu un zîmbet în colții gurii și apoi adăugă: „Hehei, de n'ar fi fost crisa la noi, ar fi fost România mai bine decât ei!" „Maaai!" diceam eu la rêndul meu cu acelașĭ zîmbet semnificativ.

Dér se dice, că omul în nĕcaz e mai deștept. Așa și eu. Dela un timp mĕ plictisisem prea din cale afară sĕ vĕd tot aceleașĭ lucrurĭ și-mĭ băteam capul sĕ găsesc vre-un mijloc de înțăroare. Si l'am găsit. Făceam ce faceam și pe la vremea mesii treceam pe lângă restaurantul românesc. „Ce bine i aședat, nene, tot pe lângă el trebue sĕ trecĭ!" observa ruda, „nu-i mirare că face așa treburĭ bune!" Eu îl lăudam, îi spuneam — dealt-fel adevĕrul — că restaurantul român e recunoscut ca locul de întêlnire al elitei franțuzescĭ și a higliefe-ului strĕin. Ruda cam scia, că-i scump, dér la urmă tot n'a putut resista și am întrat. Am mâncat minunat, am vĕdut într'adevĕr o societate distinsă, mai cu sémă Englesĭ bogațĭ și — ruda a plătit pentru o singură cină cât plătesc eu abonamentul pe o lună la masă în cartier.

mai surprindĕtóre, decât însĕ-şî dimisiunea d-lui Oniţiu din postul de director, şi care ar puté produce chiar desbinărî regretabile. De altă parte publicul cetitor aştéptă cu tot dreptul sĕ fie informat despre stadiul, în care a ajuns o afacere, care, faţă cu numĕrul restrîns al şcólelor medii românescî din Transilvania şi Ungaria şi în special în vederea însemnătăţiî deosebite a gimnasiului nostru din Braşov, trebue sĕ-l intereseze în cea mai mare mĕsură.

De aceea sper, că nu voiŭ abusa de bunătatea onor. redacţiunî şi nu voiŭ trece peste marginile, ce şi le-a fixat în afacerea, despre care e vorba, décă o rog, sĕ binevoiască a da în colónele diarului sĕu următórelor reflexiunî, în carî mă voiŭ sili sĕ espun lucrurile în mod calm şi obiectiv.

I.

După-cum se scie, conflictul între d-l director gimnasial V. Oniţiŭ şi între Eforia şcólelor nóstre centrale de aicî a fost provocat în urma neînvintării d-lui director la şedinţă Eforiei din 14 August a. c., în care şedinţa s'a făcut întregirea catedrelor vacante la gimnasiu şi la celelalte şcóle împreunate cu dênsul.

„Ei bine“, — va dice cineva, necunoscând pe deplin împrejurarile, — „ce lucru mare este, ca directorul unei şcolî sĕ nu fie chemat la o şedinţă a corporaţiunei, care administréză acéstă şcólă? Directorul are sĕ'şî vadă de dascăliî şi de şcolarii lui şi sĕ nu se amestece în administraţiă“!“

Aşa ar fi, décă la şedinţa aceea nu s'ar fi tractat chiar despre întregirea posturilor de profesorî, lucru care stă în cea mai strînsă legătură cu învĕţământul şi dela care atîrnă în prima linie progresul séu regresul unei şcolî, căcî este cunoscut, că dascălul este sufletul uneî şcolî; dela el depinde, ca învĕţĕmêntuî sĕ'şî ajungă în adevĕr scopul sĕu, séu sĕ fie numai o perdere de vreme.

„Da“, ni se va obiecta, „póte sĕ fie aşa, după-cum dicî d-ta. Dér Regulamentul afacerilor interne al corpurilor administrative dela şcólele centrale române din Braşov, aprobat în Ianuarie anul acesta şi de Ven. Consistoriu archidiecesan, nu obligă pe biuroul Eforiei a-l chema pe directorul gimnasiului la şedinţele Eforiei, ci lasă la apreciarea preşedintelui acestei corporaţiunî sĕ-l învite numai când va afla de bine şi de lipsă.

Aşa este, voiŭ rĕspunde. Regulamentul cel nou al corpurilor administrative, abătându-se dela praxa urmată la şcólele nóstre timp de 40 de anî, dă drept preşedintelui Eforiei a-l chema pe directorul la şedinţe, numai când se tractéză de afacerî şcolare şi când află de consult a-l chema. Dér pentru Dumnedeu, când este mai de lipsă, ca un director şcolar sà-şî spună părerea sa, decât atuncî, când se tractéză de angajarea puterilor didactice, de provedarea şcólei cu muncitorii de lipsă, dela a căror capabilitate atêrnă tot viitorul şcólei! — In privinţa acésta bĕtrânii noştri, întemeietorii şcólelor nóstre, cei cu puţină carte, dér cu atât mai multă inimă şi totodată cu judecată sănĕtósă, aveau cu totului tot alte vederî.

După-cum am amintit mai sus, ei nu numai că nu eschideau pe directorul gimnasiului din sfaturile lor, dér simţiau chiar necesitatea, ca el sĕ fiă tot-déuna împreună cu dênşii şi sĕ-i lumineze în tóte cestiunile, în care nu ar fi fost pe deplin orientaţî.

Din causa acésta dela 1860 încóce directorii de pe vremurî ai gimnasiului au fost tot-déuna învitaţî la şedinţele Eforiei, înzestrându-se în tóte afacerile cu vot consultativ, la cas când nu erau aleşî ca membri actualî ai Eferiei, lucru, care se întêmpla fórte des. Eforii de odinióră ai şcólelor nóstre nu se mulţămiau a avé numai un raport în scris al directorului în diferitele cestiunî şcolare, ci simţiau trebuinţa, ca directorul sĕ fiă de faţă *în persónă* la consultărî, ca astfel sĕ-şî pótă spune tot-déuna cuvêntul sĕu şi hotărîrile Eforiei sĕ corĕspundă în adevĕr intereselor învĕţămêntului.

Şi décă lucrul acesta era de lipsă atuncî, când şcólele confesionale medii se conduceau fără o ingerinţă mai însemnată din partea statului, astădî, când relaţiunile acestor şcóle sunt cu mult mai complicate, când pe basa art. de lege XXX din 1883 organele statului controléză cu ochî de Argus tóte mişcările acestor şcolî, consfătuirea între administraţia şcolară şi între acela, care e responsabil în prima liniă pentru bunul mers al şcólei, sĕ fiă mai puţin necesară? — Evident, că în § 40 din Regulamentul amintit mai sus s'a strecurat o greşélă fórte regretabilă, care ar trebuì delăturată cât mai curênd, şi că biuroul onor. Eforii n'a 'purces conform adevĕratelor interese ale învĕţămêntului, când a întrelăsat a-l învita pe directorul gimnasiului la şedinţa din 14 August. a. c.*)

„Dér,“ mi-se va obiecta mai departe, „între concurenţî era şi o rudeniă a directorului Oniţiu, cumnatul sĕu Dr. Valeriu Branisce, şi prin urmare tocmai din motivul acesta nu era cu cale, ca directorul sĕ fiă de faţă la şedinţă“.

Orî-şi-cine póte vedé fără greutate netemeinicia acestei obiecţiunî. Tocmai findcă între concurenţî era şi o rudă a directorului şi fiind-că Eforia avea de gând a nu alege pe acéstă rudă, Dr.-ul Valeriu Branisce, deşi singurul concurent cualificat pe deplin pentru catedra, ce trebuia întregită, — tocmai din acest motiv directorul, care recomandase în scris alegerea d-lui V. Branisce, trebuia anume chemat la şedinţă, ca astfel Eforia sĕ aibă ocasiune a-i arăta motivele, din care nu află de bine a urma recomandărei sale şi a alege la postul vacant o altă persónă decât cea propusă de dênsul. In chipul acesta, convingêndu-se directorul de temeinicia argumentelor aduse în contra alegerei candidatului recomandat de dênsul, buna înţelegere între dênsul şi între Eforie nu ar fi putut fi conturbată şi lucrurile ar fi urmat şi mai departe în mod normal şi liniştit. — Este un lucru elementar, că la decisiunea definitivă asupra persónei, ce avea sĕ fiă alésă ca profesor, în casul de faţă directorul ar fi trebuit sĕ se depărteze din şedinţă. A insista mai mult asupra acestui punct ar însemna, că în societatea nóstră regulele bunei cuviinţe încă n'au obţinut dreptul de cetăţean.

Astfel, în urma şedinţei de alegere din 14 August s'a născut o controversă neplăcută între directorul gimnasial, care se ţiné disconsiderat în drepturile împreunate cu oficiul sĕu şi între Eforia şcolară, care se ţinea îndreptăţită în procedura sa, provocându-se la disposiţiunile §-lui 40 din Regulamentul amintit mai sus.

Cine era chemat sĕ aplaneze acéstă controversă? — De bună sémă nimenea altul, decât Vener. Consistoriu archidiecesan. Consistoriul era autoritatea chemată a judeca în acéstă cestiune, el care este aşedat peste partide şi care nu póte avé alt-ceva în vedere, decât numai bunul mers al instituţiunilor culturale, ocrotite sub scutul bisericei.

Decisiunea în afacerea, despre care e vorba, se impunea de sine. Evident, că Eforia nu procedase destul de corect în şedinţa de alegere din 14 August, deşi §. 40 din Regulamentul des amintit o scusa până la óre-care punct. *Forma* procedurei din acéstă şedinţă era justificată, dér *fondul* ei nu era în acord cu adevĕratele interese ale şcólei şi cu buna înţelegere, ce trebue sĕ domnéscă între conducĕtorii aceluiaşî institut.

Lucrul acesta trebuia constatat din partea autorităţii superióre confesionale şi greşéla cuprinsă în §. 40 al Regulamantului afacerilor interne ale corpurilor administrative trebuia corésă, restabilindu-se din nou praxa observată la şcólele române din Braşov timp de 40 anî şi care a susţinut atâta vreme bunele relaţiunî între directorii gimnasiului şi între Eforia şcolară. O asemenea resoluţiune dréptă şi hotărîtă ar fi trebuit sĕ mulţăméscă ambele părţî. Indeosebî Eforia şcolară nu s'ar fi putut simţì în nicî un cas jignită în autoritatea sa, deóre-ce, cum am amintit mai sus, formal era acoperită prin disposiţiunile §. 40 şi în fine: *errare humanum est.*

Dér durere! hotărîrea Ven. Consistoriu din 12 Octomvrie a. c. nu este concepută cu resoluţiunea şi francheţa, ce se aştéptă cu tot dreptul dela un for superior, ci este ţinută în termenî echivocî şi neclarî, aşa încât ceea-ce concede într'un pasagiŭ, modifică séu revócă în pasagiul următor.

Indeosebî n'a putut satisface în nicî un chip dreptele aşteptărî ale directorului Oniţiu îndrumarea dată Eforiei, ca pe viitor sĕ învite pe directorul şcólelor medii la tóte şedinţele, în care se vor tracta cestiunî de învĕţămênt. E cunoscut, că Eforia, ca corp administrativ, nu are menirea a-se ocupa cu conducerea învĕţămêntului, ci acésta este reservată conferenţei profesorale şi Consistoriului. Eforia se ocupă cu cestiunî şcolare, care pot influinţa asupra învĕţămêntului, dér nu cu afacerî proprii de instrucţiune şi astfel dreptul, care se dă directorului prin hotărîrea consistorială, este cu totului tot ilusoriu.

In chipul acesta directorul Oniţiu, vĕdênd în decisiunea consistorială din 12 Octomvrie o desavuare indirectă a sa, a trebuit sĕ tragă consecinţele situaţiunei, în care era adus, înaintându-şî Ven. Consistoriu abdicerea sa dela postul de director, pe care abdicere o pusese încă mai înainte în perspectivă la cas, când afacerea s'ar resolva în defavorul sĕu.

Procedura directorului Oniţiu a fost aprobată şi de conferenţa profesorală ţinută în 20 Octomvrie, care recunoscênd meritele dênsului pentru şcólă, cerù, ca Consistoriul sĕ nu-i priméscă abdicerea, ci sĕ'l susţină şi mai departe în postul de director, delăturând inconvenientele cuprinse în §. 40 al Regulamentului afacerilor interne, care provocase tótă neînţelegerea.

De-odată cu abdicerea sa d-l Oniţiu înaintă Vener. Consistoriu şi o dare de sémă a situaţiunei, în care lasă şcóla la retragerea sa, un tablou, în care se arată în colorî vii mai multe simptóme îngrijitóre, pe care dênsul le-a observat la conducerea administraţiei şcolare şi pe care credea, că nu trebue sĕ le lase nedescoperite faţă cu autoritatea supremă şcolară, chemată a supraveghia asupra institutelor de învĕţămênt conduse de dênsul până acum.

Ven. Consistoriu nu află de bine a-se pronunţa direct asupra decisiunei înaintate şi asupra cererei corpului profesoral, ci, retrimise directorului dimisiunea, ca sĕ o transpună, conform Regulamentului citat de repeţite orî mai sus, spre decidere mai întâiŭ organelor administrative şcolare. De-odată cu actul de dimisiune al directorului se transpuse Eforiei şcolare şi protocolul conferenţei profesorale şi pe basa acestuia se cerù şi se obţinù din partea Eforiei şi darea de sémă a directorului în privinţa defectelor observate de dênsul la administraţia şcólei.

Acum lucrurile întrară într'o fasă cu totul nouă. Focul, care mai 'nainte se putea stinge cu uşurinţă de cei chematî, luà dimensiunî cu mult mai marî.

*) Étă şi textul paragrafului, despre care e vorba: „Directorii şcolarî şi administratorul băilor, décă nu sunt membri, pot fi învitaţî la şedinţele Eforiei orî de câte orî află de bine preşedintele Eforiei ai conchema şi, când se tractéză afacerî şcolare orî ale băilor (!). Aceştia au numai vot consultativ, tot asemenea şi funcţionarii nemembri ai Eforiei“.

Guvernul şi naţionalităţile.

Cestiunea naţionalităţilor este de mult pentru guvernele unguresci călcâiul lui Achille. Pe tema acésta ele au fost şi sunt mereu combătute din tabĕra kossuthiştilor în şi afară de dietă. Singur Banffy a fost încât va cruţat, ba uneorî chiar lăudat pentru violenţele şi volniciile lui, pentru terorismul infernal şi pentru legionul de insulte şi ilegalităţî sĕvîrşite în contra naţionalităţilor nemaghiare.

Acum când alegerile dietale bat aşa dicênd la uşă, adversarii lui Szell mişcă tóte pietrile şi inventéză fel de fel de apucăturî pentru a-l discredita şi presenta înaintea conaţionalilor sĕi ca om, care n'are energia suficientă nicî voinţa firmă de a continua opera de distrugere a lui Banffy şi de a culca naţionalităţile la pămênt. Nu mai de curênd faimosul şovinist Komjathy a debutat érăşî în camera din Peşta contra politicei lui Szell pentru atitudinea manifestată în cestiunea naţionalităţilor, şi a deplâns vremile de sub Banffy.

Faţă cu învinuirile de felul acesta se ridică acum pressa guvernamentală unguréscă, arătând succesele dobêndite până acum de Coloman Szell şi presentându-l pe acesta ca pe omul, care nu numai că n'a făcut nimic în favorul consolidării „unităţii statului maghiar“ şi a „ideii de stat“, dér în multe privinţe *a întrecut pe Banffy.* Szell, dic aceste foi, a lucrat ca un artist, în tótă liniştea fără alaiŭ şi fără sgomot, şi a ajuns aşa de departe, încât omul trebue să sè minuneze de succesele, ce le-a dobêndit.

In privinţa acésta publică „*Magyar Hirlap*“ un articul, în care înşiră rênd pe rênd meritele şi succesele lui Coloman Szell pe terenul politicei de naţionalitate. Inainte de tóte spune fóia guvernamentală, că s'a îmbunĕtăţit în mod surprindĕtor atitudinea naţionalităţilor faţă cu „statul maghiar“ de când politica duriţiei (a lui Banffy) a fost înlocuită cu politica „conciliaţiunei“ (a lui Szell). „Agitaţiunea română este mai domólă... numĕrul împrumuturilor date de băncile naţionalităţilor s'a împuţinat, dér s'au urcat simţitor împrumuturile date de băncile maghiare; numĕróse împrumuturî române au fost convertite şi prin acésta în multe ţinuturî unde „Albina“ esercita egemoniă esclusivă, s'a întărit influenţa maghiară“. Tot aşa şi la Slovacî.

„Cam scump!“

„Dér bun!“

Dialog laconic. Dér l'am înţărcat.

A doua di când i-am pomenit de esposiţiă, mî-a spus: „La urmă par'că tot te plictiseşte, tot esposiţie şi esposiţie. De altfel am vĕdut aprópe tot“... şi nelăsându-mĕ sĕ protestez „hai sĕ mai vedem şi Parisul. Ce dicî décă am merge la Luvru?“

Am acceptat ferìcit. La Luvru însĕ vedeam, că caută mereu ceva. „Cloşca cu puii“. L'am dus şi a vĕdut'o. Puté s'o caute de nu i-o arătam, căcî era ascunsă într'un unghet între tesaurile franţuzescî. După ce a vĕdut'o, Luvru nu-l mai interesa şi am trebuit sĕ plecăm la anexa din Vincennes ca sĕ vedem petrolurile românescî. Lucrurile românescî nu sĕ epuisaseră încă. Ba la un teatru de varietăţî sĕrbătorita javaneză Sahareshade, pe când juca mai sĕlbatic jocurile ei naţionale din Java, ruda îmî dădù un ghiont. „Asta ce cântă ăia în orchestră, nu-i sêrba popilor?“ Era într'adevĕr „sêrba popilor“. Altă-dată la Montmartre. Era têrg. Am intrat într'o menageriă. Intre îmblândîtorî cel mai distins se numia *Juliano.* „Ăsta-i Român nene“ dice ruda şi cum a eşit din colivia leilor se repede la el. „Je vous félicite. Vos prestations sont vraiment merveilleuses. Vous êtes roumain n'est-ce pas?“ „Non, monsieur, mais je parte un peu l'espagnole!“ Acelaşî rĕspuns enigmatic ni-l'a mai dat de altfel şi frumósa franţuzóică costumată românesce, care vindea tutunurî românescî în esposiţiă.

In comparaţiă cu statele vecine — vorba rudei, România s'a presentat destul de bine la esposiţiă. Pavilionul ei a fost frumos şi a dovedit încă odată măestria architectului ei: Fourmigé. De sigur că tot ce s'a putut face pe locul ingrat, care i-a fost destinat, s'a făcut. Interiorul, deşi ceva prea încărcat de obiecte de tóte soiurile, une-orî de puţină valóre, a fost aranjat cu mult bun gust şi a dat dovadă de progresele enorme pe carî le face statul român. De câte-orî l'am visitat era plin de lume.

(Va urma).

„Magyar Hirlap“ continuând spune, că în comitatele locuite de naţionalităţi s'au proiectat înfiinţarea de şcóle de stat, spre care scop s'au votat milióne ministrului de culte şi instrucţiune publică. Apoi continuă:

„Invinuirea de lipsa de energie este absurdă. *Nicĭ-odată guvern unguresc n'a lucrat cu mai multă energiă în scopul consolidării ideii de stat maghiar ca guvernul actual.* Disolvarea congresului naţional sêrbesc, şi a adunărilor slovace şi sêrbescĭ; reglementarea municipiului Braşov; atitudinea óblă şi francă pe lângă respectarea legii (??), nu mai au lipsă de esplicărĭ şi sunt o strălucită dovadă a contrariului învinuirilor.

„Este aşa-dér în faptele guvernului consciinţă de sine, este energiă pe terenul politicei de naţionalitate, şi când vedem acestea e imposibil a pretinde sanare repentină“...

Aşa-dér Coloman Szell, după mărturisirile lui „Magyar Hirlap“, este cel mai strălucit representant al *politicei şoviniste maghiare*, în energiă e neîntrecut, în „succese“ e neajuns de nimenĭ şi Ungurii n'au decât să dórmă liniştiţĭ, că va sci el să reglementeze naţionalităţile şi să le facă imposibile.

Am relevat acestea pentru-ca să se vadă cum încércă adversarii de mórte ai popórelor nemaghiare să-şĭ facă socotéla pe pielea nóstră şi cum sciu ei să agite şi să se combată împrumutat pe tema acésta, când e vorba de aşĭ câştiga popularitate.

Misiunea lui Krüger.

Din *Berlin* se telegrafézá, că diferitele grupurĭ din parlamentul central s'au sfătuit, décă n'ar fi recomandabil, să fiă *interpelat* cancelarul german pentru atitudinea manifestată faţă de Krüger.

*

O telegramă din *Haga* vestesce, că hotărîrea împĕratului *Wilhelm* de a nu primi pe Krüger, a făcut o fórte rea impresiune, fiind-că de aicĭ se deduce, că *Burii nu pot spera nimic dela Europa.* Elementele mai calme olandese recunosc, că Olanda nu póte să încépă rĕsboiŭ cu Anglia pentru Transvaal.

*

Din *Paris* se telegrafézá, că după „Patrie“, ministrul de esterne *Delcassé* a însărcinat pe ambasadorul frances din Berna să-şĭ dea silinţa a îndupleca pe Elveţia, de a pune cestiunea intervenirei între Anglia şi Transvaal.

Mesagiul lui Mac-Kinley.

Preşedintele Statelor-Unite *Mac-Kinley* a adresat congresului un mesagiŭ, în care se ocupă amĕnunţit cu *cestiunea chinesă.*

După-ce laudă atitudinea vice-regilor din provinciile sudice, apoi energia consulilor şi a comandanţilor de corăbii, se provócă la nota circulară americană din 3 Iulie, care circumscrie atitudinea Americei. Politica Americei este, ca *teritoriul Chinei şi guvernarea ei să rĕmână intacte*, drepturile puterilor să fiă apĕrate şi comerciul să fiă garantat în egală mĕsură şi nepărtinitor pentru lumea întrégă. America a primit propunerea Rusiei, ca în Peking să fiă restabilită puterea împĕratului.

Mac-Kinley cere pedepsirea esemplară a criminalilor vinovaţĭ, ca condiţiă principală. Drept despăgubire să se dea garanţii mai marĭ drepturilor străinilor. Mesagiul părtinesce apoi propunerea rusécă, ca cestiunea despăgubirilor să fiă încredinţată unui tribunal arbitral.

După tóte aceste mesagiul dise, că raporturile Americei cu *Francia* sunt amicale faţă cu *Germania* dominézá bunăvoinţa; raporturile cu *Anglia* sunt constant bune.

SCIRILE DILEI.

— 23 Noemvrie v.

Hirotonirĭ. I. P. S. Sa d-l archiepiscop şi Metropolit Ioan *Meţianu* a hirotonit întru presbiterĭ, în 21 Noemvrie v. pe diaconul Ioachim *Triff*, ér erĭ pe Alecsandru *Vlad*, ales paroch în Mag, tractul protopresbiterial al Sĕlişteí.

Nou custode de corónă. In 4 l. c. s'a ţinut o şedinţă estra-ordinară în Camera din Pesta. S'au adunat numĕroşĭ membrii din cele două camere pentru-ca să alégă un nou custode al Corónei în locul rĕposatului Szlavy. Candidaţĭ erau: contele Bela *Szechenyi*, br. Samuel *Iosika*, br. Geza *Podmaniczky* şi Francisc *Karap.* Majoritatea voturilor a întrunit'o contele Bela *Szechenyi*, care şi fù declarat ales.

Starea Ţarului. Din Livadia se telegrafézá, că Ţarul merge constant spre bine, aşa că a putut chiar să stea câte-va óre pe un fotel. Puterile şi le-recapĕtă însă cu anevoie din causa nutrirei slabe. Medicii nu cred, că Ţarul îşĭ va reveni în curênd aşa de tare, ca să pótă schimba clima. De aceea el va rĕmâné încă mult timp în Livadia. O scire din Petersburg dice, că Ţarul ar fi căpĕtat bóla din rĕcélă, fiind-că el nu suferea să i-se închidă feréstra. Puţin înainte de îmbolnăvire Ţarul a primit pe ministrul de interne, care s'a mirat, că feréstra dela odaia de lucru este deschisă, pe când în odaiă era frig fórte simţit. — Cum poţĭ Majestate să lucrezĭ într'o odaiă atât de rece? întrebă ministrul. — Credĭ D-ta, rĕspunse Ţarul, că aicĭ e frig? — Grozav de frig. — Décă eştĭ aşa de simţitor, dise Ţarul, să închidem feréstra. Pe mine nu mĕ supĕră de loc frigul, dór' sci, că eu şi iérna lucrez cu feréstra deschisă. — Ministrul dădù din cap cu mirare. Indată după acésta Ţarul s'a îmbolnăvit.

Coloman Tisza împlinesce adĭ, 6 Decemvrie, 70 de anĭ. O deputaţiune de 50 de membri a partidei liberale din Bihor va merge la Budapesta, ca să-l felicite.

Condamnaţii bulgarĭ. Marţĭ d-nii Ciocârdia, procuror general, Miclescu, prim procuror şi I. Th. Florescu, jude instructor au fost din nou la penitenciarul Văcărescĭ pentru a lua ultimele declaraţii ale condamnaţilor în procesul asasinilor bulgarĭ. Toţĭ deţinuţii din acéstă afacere au fost astădĭ espediaţĭ la localităţile, unde au fost destinaţĭ să-şĭ facă pedepsele.

Greva măcelarilor din Viena. Marţĭ măcelarii din Viena au boicotat pe negustorii de vite, din care causă a fost o completă lipsă de carne. Se scie, că preţu cărnei s'a urcat, acésta din causa negustorilor de vite, carĭ se opun la întroducerea de carne şi vite din România. La întrunirea ţinută Marţĭ de măcelarĭ, şi la care a asistat şi primarul Lueger, măcelarii au cerut să se favoriseze importul cărnei din România. Greva măcelarilor vienesĭ a încetat numai în urma promisiunilor primarului, că va împlini încurênd cererile lor.

Proces pentru coróna Bulgariei. Din München se telegrafézá, că prinţesa Clementina, mama prinţului Bulgariei, comandase o corónă pentru fiiul ei. Desemnul a fost făcut de-un pictor din acel oraş, care nefiind plătit, a tras în judecată pe prinţul Ferdinand. Prinţul a cerut amânarea confecţiunei corónei şi plăţii desemnului, din causa situaţiei politice.

Plecarea generalului Roberts. Diarele engiese confirmă în mod oficial, că lordul Roberts va pleca din Africa de Sud la 11 Decemvrie st. n. Diarele de opoziţiă spun, că nemilosul Kitchener rĕmâind comandantul suprem, în loc ca să micşoreze în Africa de Sud numĕrul duşmanilor contra Angliei, va face ca ei să créscă şi mai mult.

Tifon pustiitor. Am fost amintit despre viforul grozav, care a bântuit pe la mijlocul lui Noemvrie în insulele Filipine. Acum numai sosesc amĕnunte despre pustiirile ce le-a făcut. In insula Guam a nimicit 1000 de case. Tifonul a dus cu sine coperişele caselor şi le-a aruncat în mare, ér păreţii i-au ruinat. Oraşele Terraffow şi Indraian au fost cu totul pustiite, prefăcêndu-le o ruină colosală sub care zac sute de cadavre. Pe locuitorĭ voiau să-i transporte pe corăbii din insulă, dér acésta a fost imposibil, fiind-că de-alungul ţĕrmilor marea era grozav de agitată. Sĕmĕnăturile şi plantaţiunile fură nimicite cu desĕvêrşire. Femeile şi copiiĭ plâng de desperare, că n'au ce mânca, ér bărbaţii zac bolnavĭ de oboselile avute în lupta grozavă cu acéstă nenorocire.

Procesul între vĕduva Henry şi Reinach. Lunĭ Curtea cu juraţĭ ai Senei a început judecarea procesului intentat de vĕduva colonelului Henry contra lui Reinach. Sala Curţei era plină de notabilităţile din procesul Dreyfus, citate ca să depue ca martorĭ. Reinach a renunţat de-a mai cita ca martor pe Dreyfus. Procurorul a susţinut, că Curtea cu juraţĭ e incompetentă a judeca acéstă afacere. Advocatul Labori, în numele lui Reinach, susţine contrariul, căcĭ el voesce să se facă lumină deplină. Curtea se declară competinte de-a judeca procesul. Atuncĭ procurorul face recurs la casaţie. Prin urmare procesul a fost amânat.

Esundarea Tibrului. Din Roma se aeunţă, că Tibrul a esundat aşa de mult încât apa a acoperit părţile mai espuse ale oraşului.

Un poliţist curagios. In sĕptĕmâna trecută, când preşedintele Krüger a întrat în Paris, s'a petrecut următórea scenă pe una din stradele capitalei francese: Când publicul aclama mai cu entusiasm pe Krüger, un cal s'a speriat şi a luat'o de-a dreptul spre public. Visitiul pierdêndu-şĭ consciinţa, a scăpat frânele din mână. In momentul cel mai critic, un poliţist, care sta în colţul stradei, s'a aruncat în gâtul calului speriat, voind astfel să-l liniştéscă. Calul a tîrît câţĭ-va paşĭ pe poliţist, dér după aceea fără putere a cădut jos. Poliţistului i s'a frânt un picior. In acea di pe stradele Parisului i-s'au făcut marĭ ovaţiunĭ poliţistului. Pe locul catastrofei s'a presentat şeful poliţiei, care a decorat pe bravul poliţist cu crucea de aur pentru merite.

Descoperirea unei mine de aur. Din *New-York* se telegrafézá, că într'o stradă principală a oraşului Helene, în Montana, s'a descoperit un important strat aurifer. Se dice, că la construirea clubului acelui oraş, antreprenorul a plătit cheltuelile de construcţiune cu aurul scos din săparea temeliei. E probabil, că acolo se află o bogată mină de aur.

O fabrică arsă. Din Odessa se telegrafézá, că alaltăerĭ un incendiu a nimicit acolo o fabrică mare de spirt. Focul a isbucnit séra după opt óre şi în câte-va minute întreg edificiul era cuprins de flacărĭ. Lumina focului străbătea până la o distanţă de mai multe mile. De stins, nicĭ vorbă nu putea fi. Soldaţii şi pompierii se silesc a scăpa de foc marele magazin de alcool al statului, care se află în apropiere.

Convocare.

On. Dómne ale Reuniunei femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace din Braşov şi Săcele, sunt rugate a lua parte la *adunarea generală*, ce se va ţiné *în diua S-tului Andreiŭ*, în 30 Nov. v. (13 Dec. n.) a. c. la 3 óre după prând în sala festivă a gimnasiului român din loc.

Braşov, 23 Nov. 1900.

Otilia Bidu, v. preşedintă, *Dr. I. Blaga*, secretar.

ULTIME SCIRI.

Viena, 5 Decemvrie. Cercurile normative politice de aicĭ alăturându-se la punctul de vederĭ al Germaniei faţă cu *Krüger*, acesta a renunţat la plănuita sa călĕtoriă în Viena şi Budapesta.

Sofia, 5 Decemvrie. Cabinetul a dimisionat. Se fac încercărĭ pentru formarea unui cabinet de coaliţ:ă.

Londra, 5 Decemvrie. Din provinciile sudice ale Chinei sosesc scirĭ despre o nouă rĕscólă. Rĕsculaţii au adunat o mare cantitate de pulvere de puşcă în Quanglung — Tot mai mult se respândesce scirea, că curtea se va reîntórce în Peking. — Tratările de pace în Peking au fost deschise Sâmbătă.

DIVERSE.

Cum îşĭ sciu ómenii ajuta. La curtea din Viena erau doi preoţĭ predicatorĭ: unul dintre ei era renumitul Abraham a Santa Clara. Ei predicau pe rênd. Odată Abraham, ghemuit cum era şi om cu mult duh, vrea să-şĭ bată joc de colegul sĕu, să-l aducă în încurcătură. Abraham nu-şĭ pregătea nicĭ-odată predica, el vorbea exabrupto. Colegul sĕu însă era greu la cap, îşĭ compunea predica şi o învĕţa pe dinafară cu multă greutate. Se pregătise şi de astă-dată preotul. Abraham îi găsesce manuscrisul, îl cetesce şi — cum avea memorie fenomenală dintr'odată învĕţă predica.

Vine sĕrbătórea. Rêndul nu era a lui Abraham, el însă să rógă de colegul sĕu să-i dea voie să predice şi el. Colegul să învoiesce. Abraham ca óspe se sue la amvon şi începe să predice. Colegul sĕu făcea feţe ascultându-l; era predica lui. Vine acum rêndul bietului păcălit să predice. Ce să spună? El nu era în stare să improviseze nicĭ dece vorbe. De-odată îi veni o ideie: — Iubit popor! Părintele Abraham a spus o predică atât de frumósă încât nu ne-am săturat ascultându-o. E atât de admirabilă, încât eu nu mĕ pot răbda să nu vi o spun a doua óră. Si el spuse a doua óră predica. Lumea s'a mirat ce-i drept, dér situaţiunea preotului era salvată

O statuă vechiă. Dilele aceste s'a desgropat în Pompei o statuă minunată de metal, care representă un bărbat tînĕr desemnând. Se dice, că acésta e cea mai frumósă statuă din câte s'au aflat până acum în Pompei.

Literatură.

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă. curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acestea cum se păstrézá, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministeriul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru scólele şi pentru bibliotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu“ cu 2 cor. plus 10 banĭ porto.)

*

Pentru pregătirea bucatelor si atrage atenţiunea familiilor române asupra folositórei cărţĭ întitulate: *„Bucătărésa naţională“*, carte de bucate a bucătăriei române, francese, germane, şi ungare. E tipărită la Braşov de rĕposatul librar I. C. *Hintescu* şi la compunerea ei şĭ-au dat concursul şi unele dame distinse şi harnice române de pe atuncĭ. Până adĭ cartea a rĕmas cea mai bună şi bogată în felul sĕu. Felul bucatelor sunt înşirate tóte în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în numĕr de vre-o 1620, ér cartea conţine peste 700 pag. format mare cuart. Limbagiul e uşor, aşa că nu-i român care să nu l pricépa. Costă numai cor. 1.60 plus 40 banĭ spese postale.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Cărţi de rugăciuni şi predici.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciuni şi de cântări pentru mângăerea sufletéscă. *Ediţ. IV corectată*. Gherla. Preţul unui es. în păreţi tari coloraţi . . 35 cr. (+ 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni şi cântări, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV*. Gherla. Conţine peste 334 pag. Legată costă 50 cr. (+ 5 cr. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciuni şi cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai mărişori. Legată costă 22 cr. (+ 3 cr. porto).

Carte derugăciuni, cereri şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 20 cr. (+ 3 cr. porto).

Predici pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vul. I. de *Em. Elefteresu*, cunoscut atât de bine în cercurile românesci din numĕrósele sale scrieri. Are 250 pag. Preţul (4 lei) . . . 1 fl. 50 cr.

De acelaşi autor a apărut Vol. II. cu *„Predici ocusionale şi funebrale"*, care se estinde pe 220 pag. şi conţine predici multe pentru cununii, şi diferite ocasiuni (la sânţirea de biserici, la iostalări de parochi, la presentarea pentru prima-óră a preotului în parochii etc. et.) Peţ. 1 fl. 70 cr.

Cuvêntări bisericesci pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predici, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbători. Conţine vre-o 400 pag. Preţul (în loc de 2 fl.) prin postă . . 1 fl. 60 cr.

Cuvêntări funebrali şi iertăciuni pentru diferite casuri de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*, Conţin vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predie pentru Duminecile de peste an, ompuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predici dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pentru Dumineci de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. Format mare de 500 pag. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

„Carte de Rugăciuni, cereri şi laude" spre folosul şi mângăierea sufletelor creştinesci. Conţine 201 pag.

Preţul: legat simplu . . . . . 80 b.
„ leg. în pânză . . . 1 cor. 60 b.
„ „ în piele şi aurit 3 cor. 20 b.
„ „ în catifea cu copcii şi cu cruce 7 cor. — b.

„Pomenirea Prea on. brâu. al Preasântei de Dumnedeu nascĕtóre, scósă din antologion sĕu mineiŭ şi tipărită cu litere". Pag. 16. Preţul 20 bani.

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** sĕu **cultura generală şi specială a vitelor**, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucuresci. *„Zootechnia"* este partea a treia din *„Manual de agricultură"* al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române; ea cuprinde *779 pag. format mare 4°*, cu 225 figuri ş costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.

PARTEA I. a Manualului: **Agrologia** sĕu **„Agricultura generală"** 524 pag. Preţul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. **„Fitotechnia"** sĕu **„cultura specială a plantelor"** cu 611 pag. şi 202 figuri. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„Cartea Plugarilor" sĕu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Form. 8° 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtori şi pentru toţi iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor săteni de Romul *Simu*. Cu mai multe ilustraţiuni în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiului. Preţul francat 40 cr.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinuri din póme, de *Gr. Halip*, prof. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţături amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20, (cu poşta 23 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţiri de consum, de vêndare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţiri, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a*. Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

*

Pilde şi sfaturi pentru popor. Sub acest titul a eşit de sub tipar în Tipografia „Aurora" din Gherla o nouă carte scrisă de d-l *Ioan Pop Reteganu*, cunoscutul nostru scriitor poporal. Cartea conţine 160 pag. în format 8° şi conţine vre-o 24 de scrieri, cari cuprind diferite învĕţături pentru trebuinţele ţĕranilor noştri O recomandăm ca o carte fórte de folos şi de petrécere pentru popor.

*

„Carte de cântece pentru tinerimea şcolară adunate şi aranjate de Ioan *Dariu*". A apărut numai acum şi conţine: hore, marşuri (şcolastice şi eroice) elegii, imnuri, cântece religióse şi alte multe soiuri alese din cele mai frumóse şi de cei mai vestiţi poeţi ai noştri; aşa că ele şi pentru tinerimea adultă şi popor în genere dau o petrecere frumósă. Constă din peste 168 pag. şi se vinde cu 50 bani (25 cr.) plus 9 bani taxa de postă.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Decemvre. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.—
Renta de corône ung. 4%	91.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.50
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonuri rurale ungare 4%	91 30
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	167.50
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	140.—
Renta de argint austr.	98.55
Renta de hârtie austr.	98.25
Renta de aur austr.	117.—
Losuri din 1860.	135.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.94
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	677.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	673.25
Napoleondori	19.16
Mărci imperiale germane	117.57½
London vista	240.25
Paris vista	95.70
Rente de corône austr. 4%	98.50
Note italiene	90.70

Cursul pieţei Braşov.

Din 1 Decemvre. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.84	Vênd.	18.90
Argint român.	Cump.	18.64	Vênd.	18.72
Napoleond'ori.	Cump.	19.10	Vênd.	19.16
Galbeni	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusesci	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărci germane	Cump.	117.60	Vênd.	117.68
Lire turcesci	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—		Vênd.	101.—

Nr. 18294—1900.

PUBLICAŢIUNE

Mercuri în 12 Decemvrie 1900 la 10 óre a. m. se va ţiné în localul oficiului economic al oraşului Braşov, licitaţiune cu oferte în scris spre a da cu arendă locurile de pe piaţele publice orăşenesci pentru aşedarea stâlpilor şi tablelor pentru anunciuri pe timpul dela 1 Ianuarie 1901 până la 31 Decemvrie 1915.

Amatorii de asemenea intreprise au până la óra sus indicată, a-şi subşterne la oficiul economic orăşenesc ofertele în scris, sigilate şi provĕdute drept vadiu cu suma de 10% din arenda anuală ce va oferio; ofertele au sĕ conţină declaraţiunea, că oferentul cunósce condiţiunile de oferte şi ale contractului şi că se supune acelora fără nici o reservă.

Condiţiunile ofertelor şi ale contractului fie-care le póte lua în vedere pâna la termenul ficsat în localul oficiului în decursul órelor de funcţiune.

Braşov, în 27 Noemvre 1900.

1180,2—2 *Magistratul orăşĕnesc.*

Nr. 95—1900.

Publicare de licitaţiune.

Subscrisul senat bisericesc escrie prin acésta licitaţiune publică, pentru edificarea bisericei din parochia Rebra-mare (Nagy-Rebra) comitatul Bistriţa-Năsĕud, pe basa planului şi devisului de spese, aprobat de Prea Ven. Consist, Eppesc al Gherlei, cu clausula de dtto 18 Iulie 1899, sub Nro- 6190, **pe diua de 16 Decemvrie 1900 st n. la 10 óre a. m.**

Licitaţiunea va fi verbală şi cu oferte închise cari vor fi a se aşterne la adresa senatului bisericesc, provĕdute cu vadiul legal, până la datul licitărei.

Planul şi devisul de spese, precum şi condiţiunile de licitaţiune se pot vedé in cancelaria oficiului parochial gr. cat. Rebra-mare, până la diua de licitare.

Preţul de strigare se statoresce cu 30.570 corône.

Din şedinţa ţinută la 12 Nev. 1900.

Preşedintele: **Onisim Rotariu**, preot local gr. cat.
Notariul: **Constantin Suciu**,
1050,3—3

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţi sĕ binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă. **Administraţ. „Gaz. Trans."**